

20/6/02

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
DEFINITIEVE BESCHERMING ALS LANDSCHAP**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
AMBTENARENZAKEN EN BUITENLANDS BELEID,**

Gelet op het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg,
gewijzigd bij decreet van 8 december 2000 en van 21 december 2001;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der
instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988,
inzonderheid artikel 6, § 1, 1, 7 ;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 2001 tot bepaling
van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering;

Gelet op het ministerieel besluit van 26 april 2001 houdende voorlopige
bescherming als landschap;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en
Landschappen van 18 april 2002,

BESLUIT :

Artikel 1. Overeenkomstig het decreet van 16 april 1996, gewijzigd bij decreten van 8 december 2000 en 21 december 2001, wordt definitief beschermd, zoals afgebakend op bijgaand plan:

Wegens zijn esthetische, historische en natuurwetenschappelijke waarde:

- als landschap:

"De Oude Gracht" Herbescherming na vernietiging door arrest van de Raad Van State,
gelegen te

Brasschaat (Brasschaat), Mishagen ;

Kapellen (Ekeren) Hoogboomsteenweg ;

Kapellen (Kapellen) Heidestraat-Zuid ;

bekend ten kadaster:

Brasschaat, 1e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 126A, 127, 128A, 128B, 129A, 129B, 129C, 129E, 129F, 130, 131, 132, 133, 134, 135B, 136B, 136C, 137B, 137C, 137D, 138A, 138C, 139B, 140, 141, 142, 143, 144A, 145, 146, 146/02, 147, 147/02, 148A, 148B, 148E, 148F, 149A, 149C, 149D, 150A, 150B, 151B, 151D, 151F, 151G, 151H, 152B, 152C, 152D, 153G, 153H, 153K, 153L, 154H, 154K, 154M, 155B, 156A, 158, 159A, 159B, 160A, 161B,

161C, 161D, 162H, 162K, 162L, 163D, 164D, 165D, 166C, 166D, 167A, 168A, 168B, 169, 170C, 170F, 170G, 170H, 171A, 172B, 173B, 175B, 175C, 175F, 176A, 176C, 179A, 180D, 181G, 181K, 182A, 185F, 186S, 186T, 187D, 192A, 193B, 195B, 197P, 197R, 197S, 198M, 198N, 198P, 198T, 198V, 200B, 201A, 204C, 205A, 206B, 206C, 207E, 208B, 212A, 213, 214A, 214B, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 223C, 223N, 223R, 223S, 224A, 225A, 226A, 227, 228A, 229, 230A, 231A, 231B, 235B, 236A, 237A, 238A, 239A, 240A, 241, 242, 243, 245/02B, 245C, 247B, 249G, 249H, 251D, 251E, 251F, 251H, 255A, 257C, 260C, 263E, 263F, 264A, 265H, 266G, 271D, 273E, 278B, 280A, 282C, 284C;

Kapellen, 1e afdeling, sectie K, perceelnummer(s) 38B, 38C, 39C, 39D, 43B, 44B, 45A, 46A, 47A, 47B, 48B, 49B, 50D, 50E, 51A, 52A, 53B, 53C, 55A, 56B, 57, 57/2, 57/3A, 58, 59A, 59B, 60B, 60C, 61A, 62A, 62B, 63, 64, 65, 66, 9M, 9N, 9R, 9T;

Kapellen, 3e afdeling, sectie L, perceelnummer(s) 100B, 100C, 100D, 100E, 101, 102A, 102B, 104, 105A, 106C, 106D, 106E, 108C, 110B, 111B, 112C, 113B, 115B, 116B, 118B, 119B, 119D, 120A, 121A, 121B, 122A, 122B, 122C, 123A, 123B, 123C, 124A, 124B, 125A, 125B, 126A, 126B, 127A, 127B, 128A, 128B, 129A, 129B, 130A, 130B, 131C, 138C, 140C, 141C, 146H, 147/02C, 147/02D, 147/2E, 151A, 153B, 155K, 156G, 157E, 158C, 160A, 160B, 162A, 164A, 165B, 170, 171/02B, 171/02C, 171A, 173K, 173L, 173M, 173N, 173P, 175B, 177C, 178C, 178D, 179, 180A, 181A, 181B, 182A, 182B, 183A, 184A, 184B, 184C, 184D, 184E, 184M, 185, 186A, 199G, 201V, 202B, 203B, 203C, 205E, 205F, 205G, 205H, 205K, 205L, 205M, 205N, 205P, 206B, 207, 208A, 209B, 209C, 209D, 210A, 211B, 211C, 213D, 213E, 213F, 213G, 213H, 213K, 213L, 214B, 214C, 215A, 216A, 217A, 218, 219D, 219E, 219F, 219G, 219H, 219K, 220B, 220C, 221B, 221C, 222B, 222D, 222E, 222F, 222G, 223, 224A, 224B, 224C, 225B, 225C, 225D, 226A, 226B, 226C, 226D, 227A, 227D, 227L, 229A, 229B, 230E, 230F, 230H, 230K, 230L, 230M, 230N, 230P, 230R, 230S, 230T, 74/2, 74A, 74B, 74C, 76, 77A, 77B, 77C, 78, 79/2A, 79/2B, 79A, 80B, 80C, 81A, 82, 83A, 84, 85, 86A, 86B, 89B, 90C, 90D, 91F, 91G, 91H, 91K, 92B, 96A, 97A, 97B, 98, 99;

Kapellen, 3e afdeling, sectie M, perceelnummer(s) 308/02B, 308/02C, 308/03G, 308/04A, 308/05, 308A, 308B, 309/02B, 309/03F, 309/03G, 309/3D, 309D, 309G, 309H, 309K, 310/02A, 310/03A, 310A, 311/3A, 311A, 312G, 312H, 313E, 313H, 314, 315B, 316, 317, 318, 319, 320, 321/02C, 321/02D, 321/02E, 321/2B, 321/2F, 321/2G, 321R, 321S, 321T, 321V, 321W, 321X, 322D, 329E, 329H, 329L, 329R, 329S, 329T, 329V, 329W, 330K, 330L, 339B, 339C, 339D, 340B, 341A, 342A, 343K, 344A, 344C, 345B, 346A, 347, 348, 349A, 350, 352C, 358B, 359A, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368B, 371B, 372A, 373D, 374D.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Esthetische waarde:

Het voorgestelde landschap is een zeer belangrijk voorbeeld van parkaanleg rond het begin van de 20 ste eeuw met volgende landschaps- en parkelementen, waaronder: dreven, solitaire bomen, doorzichten, bosschages, clumbs, vijvers, exotische boomsoorten, monumentale brug en poort, exotische bruggetjes, paviljoentjes en boothuis van knoestig exotisch wortelhout, hoevegebouwen en landhuizen.

Deze elementen vormen één schilderachtig geheel, temidden van een sterk beboste omgeving.

Historische waarde:

Op de kaart van de Ferraris reeds herkenbaar en vermeld gebied; bij Van der Maelen is er reeds sprake van het kasteel Oude Gracht. De oorspronkelijke domeinstructuur is nog deels herkenbaar gebleven, o.a. dreven, wegen, percelering,...

Het centrale gedeelte van het domein 'Oude Gracht' werd aangelegd in Engelse landschapsstijl. Dit park kan qua aanleg beschouwd worden als één van de zeldzame bewaarde parkentiteiten met een dergelijke waarde en omvang in de Antwerpse regio. Het wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van talrijke bouwwerken met erfgoedwaarde.

Bovendien zijn in het gebied getuigenissen aanwezig die verwijzen naar de belangrijke rol die het gebied gespeeld heeft als onderdeel van de verdedigingslinie tijdens de eerste en tweede wereldoorlog.

Natuurwetenschappelijke waarde:

vegetatiekundig: De geleidelijke overgang van zand- naar lemige-zandgronden met verschillende vochtigheidsgradiënten, heeft een grote vegetatiekundige diversiteit laten ontstaan.
Vegetatiekundige elementen zoals bossen, dreven en ruigten zijn nauw verweven met het landbouwkundig karakter van het gebied.
In het voorgestelde gebied komen een aantal plantensoorten voor welke zeer zeldzaam zijn voor het Vlaams district.

dendrologische waarde: Omwille van het monumentaal bomenbestand met o.a. volgende belangrijke boomsoorten: *Quercus phellos* L. (Wilgbladige eik), *Gleditsia triacanthos* L. (Valse christusdoorn), *Liriodendron tulipifera* L. (Tulpenboom), *Aesculus flava* Ait. (Gele pavia).

ornithologische waarde: Het voorgestelde gebied is een belangrijke broed-, foerageer-, roest- en voedselgebied voor talrijke vogelsoorten.

mycologische waarde: Het voorgestelde gebied herbergt een belangrijk aantal paddestoelsoorten welke zeldzaam zijn o.a. *Pluteus cervinus* (Schaeff. ex Fr.) Kummer (Hertezwam).

De doelstellingen van het toekomstige beheer die de optimale verwezenlijking van de hogervermelde waarden beogen, worden als volgt omschreven:

De doelstellingen van de bescherming is het behoud van het landschap en haar waarden, waarbij het zo intact mogelijk bewaren van de parkaanleg in landschapsstijl uit het begin van de 20 ste eeuw met haar typerende vegetatie het hoofddoel is, daar zij aan de basis ligt van de huidige waarde van het landschap.

Differentiatie, door afwijkende beheer of opdeling van het landschap moet hierbij vermeden worden, om de bestaande verwevenheid en eenheid van het landschap te vrijwaren.

Het beheer van het domein moet dan ook zo opgevat zijn dat de bestaande waarden en structurerende elementen in het gebied van verval gevrijwaard worden en waar mogelijk onderbouwd worden door een herstel met historisch en landschappelijk verantwoorde elementen.

Om de instandhouding van de intrinsieke waarden van het landschap te verzekeren kunnen volgende doelstellingen worden opgenomen in het beheer:

- het beheren en onderhouden van het gehele gebied als samenhangend geheel, zodat de structuur en opbouwende elementen bewaard blijven en de eenheid en samenhang van het landschap hersteld wordt;
- de bossen in het gebied zijn te behouden en verder om te zetten naar natuurlijke bossen, met uitzondering evenwel van de zeldzame exotische boombestanden en bomen die door hun exotisch karakter deel uitmaken van de parkstructuur en stijl van het landschap;
- bewaren van het bestaande monumentale- en exotische waardevolle bomenbestand op het domein;
- het behoud van de waardevolle biotopen.
- de bestaande weilanden, graslanden en hooilanden zijn als dusdanig te behouden en te gebruiken, als wezenlijk onderdeel van de landschapstructuur;
- de bestaande gebouwen met erfgoedwaarde in het domein dienen als dusdanig bewaard te blijven, waarbij beperkte aanpassingen in functie van een passende invulling mogelijk zijn, voor zover de erfgoedwaarde of integratie in het landschap hierdoor niet aangetast wordt;
- het bouwen van nieuwe gebouwen in het domein moet vermeden worden, het bouwen van een nieuw kasteel, ter vervanging van het vroegere, als centraal gebouw in het domein kan overwogen worden;
- beperking van de recreatieve activiteiten in het gebied tot passieve recreatie, en het kanaliseren van de recreanten langs een beperkt aantal paden of wegen, zodat de betreding van de meest waardevolle begroeiingen kan vermeden worden, evenals de mogelijk rustverstoring;
- verbeteren van de waterkwaliteit en herstel van het grachten en sluizenstelsel in het gebied.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

- A. De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 3 juni 1997 houdende algemene beschermingsvoorschriften, advies- en toestemmingsprocedure, instelling van een register en vaststelling van een herkenningsteken voor beschermde landschappen .
- B. Specifieke beschermingsvoorschriften:
Behoudens toestemming vanwege de Vlaamse minister of zijn gemachtigde is verboden:
 - 1. Het vernietigen van eieren, nesten of broedsels.
 - 2. Het wijzigen van het bestaande bodemgebruik, inzonderheid het omzetten van een plantenformatie naar een ander type plantenformatie, met uitzondering van de uitvoering van werken conform een goedgekeurd beheersplan;

Motivering van de specifieke voorschriften:

Ter aanvulling van de algemene beschermingsvoorschriften die gelden voor alle beschermde landschappen zijn een beperkt aantal specifieke beschermingsmaatregelen noodzakelijk in dit te beschermen landschap:

- 1. De fauna is een wezenlijk onderdeel van de natuurwetenschappelijke waarde van het gebied, waardoor een verfijning van de bescherming van de broedplaatsen en dieren zelf verantwoord is.
- 2. Het uitzicht van het landschap, met haar vegetatieve en vormgevende elementen is bepalend voor de esthetische en historische waarde van het landschap, zodat hun behoud noodzakelijk is. Werken die hierop inspelen dienen dan ook doordacht te zijn en uitgevoerd te worden in het kader van het beheer.

Brussel, 20-06-2002

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid,

Paul VAN GREMBERGEN